

והנה אין חילוק בכל זה בין שהאיסור דלוריי או דרבנן רק הכל חלוי
 בנאמנותו של עד אם הוא נאמן מה"ט כפי חז"ל ואז אפי'
 באיסקרים דלוריי ה"ל כשכיס אפי' לא תקבל עדותו ואם נאמנותו אינו
 מה"ט אזי אפי' באיסקר דרבנן לא הוא כפי חז"ל אלא תקבל כבר
 עדותו בצ"ד וכל הדברים צריכים צנזורה צ"ל פקפוק לפע"ד ופי' יורנו
 כפלאות מחורתו: פי"ב אור בקר יוס' א' ג' דחוכה חקפ"א לפ"ק.
 משה"ק סופר מפסד"ו:

תשובה קב

יראה, בנחמה צעיר ה' שמה ה"ס תלמידי המופלג סחרון ושכון כש"ח
 מו"ה פי"ב ל"י:

תמול הגיעני כונס נכחצו אודות ישראל שדך יין וסעידו עליו צ'
 עדים שדרכו צ"ל שבת קדש אחר לאלה הככבים וצ' מעידים
 שלא ילאו הככבים עדיין הנה מדברי כולם ללמד שעב"פ דרך צבת
 סמוך לשבת תאוד והוא איש רשע ורלוי לבער צו' ושלל להאמינו על
 איסקרים אצל לומר שיהי' אותו היין י"כ על שמילל שבת לא יעכא
 כי לא הזכיר מעלתו שהיו שם עשרי' מישראל דלגיה לא תקרי מחלל
 שבת בפרהסיא וצנזר איכא חרי כחי עדים דקריי' ואלו גברא
 חזקתי' ומכ"ש ד"ל ללא מחשתי אלא הכי ראו ג' ככבים מפורזים והני
 לא ראו ולא באותו מעמד קמך הוא אחי ללא ראו ועוד ללא הזכיר
 מעלתו שהיו העכבים שדך מחוסרים שחיקה ודיכה ועיי' ספיק' לשבת
 בראשונים ובמזמור נתיאצון צ"ל דרבנן ועיי' סוכות י"א ע"א והחס
 בלכעניס ייירי' והכא מה שע"ש י"כ איכני' משום חכנית כי מותר
 להסתחן בצנתי' ולא משום לחא דע"ז אלא משום קנאס עשאוהו בגוי'
 עע"ז וע"כ אין להחמיר כ"כ ומכ"ש אם לא נודע שנגע זהין רק מה
 שדך והוליא היין עיי' כמו ור"כ היין ש"ל מהעכבים קודם שנעשה
 מותר הי' מותר ומה ש"ל אח"כ באותו הגה שבאותה הדריכה על"ה
 נחעצו זה צוה וקמא קמא צביל על כן אין להחמיר ולהסקיד ממנו
 של ישראל: כשר בצביל זה. פי"ב יוס' א' כ"ס תוח חקפ"א לפ"ק:
 משה"ק סופר מפסד"ו:

תשובה קכא

שויר ליי"כ הרב הנאון המפורסם ערוגה הצעם כ"י ע"ה פ"ה חקפ"ח
 מהו דייטש כ"י אצ"ד ור"מ דק"ק סארהעל יע"א:

מכתבו הנעים הנכח צה' שצט העבר הגיעני היום הזה ולא ידעתי
 מי גרם ככה עיכובא ולהיות צעו"ה זה כמו ח' שבועות אפי'
 עלור: כלוא צבית מופת חולי' חסיעול ר"ל וכבר הייתי איהם פעמים
 צבכנה חמורי' וצ"ה אשר עזרני עד כה ומי' עדיין מלאכתי נעשית עיי'
 אחרי' רלוני לומר מלאכה התרצילא כי אקרואו הרופאים לגמרי כ"א
 אפי' אומר בלש לא' מן התלמידים והוא מתרגם לאחרי' צפני' סי' ירחם
 וישלח לי תפסא ארוכי' ותעלי' צהוך שחי' וכמאלן מלליכין האילכא וכו'
 ולהיות נפשי חשקי' להודיעו כואת ע"כ מיד כראותי כ"י הטורח לא אחרי'
 ולהשיב מצלי' עיון כלל צנזר אין דע"ז ללילה לעיין ובנחמ' אפי' בנחמתי
 עזם כי ישם עיכו עלי' לטובה להזכירי' בנפלתו חק המיוצ':

ובמאי דדק לן צמ"ש הרב צ"י צ"ד סי' קכ"ז צנזר מלא כתוב דע"א
 המעיד ע"ד איסקר בהכחשת צנז"ה כפי דמותר לצנז"ה
 המחמישו מי' לכ"ע לא הותר כי הם יחשו לדברי העד ועל זה סקפ'
 צקי' הפלחה שמואל מוסא דאמר אצ"י בקידושין ק"ו שורק נרבע והלה
 שותק נאמן ואי' איהם אפי' הלא לוח מסימן העד דהא הכהני' יחשו
 לדברי העד ומכ"ה כחז דהא לא קשיא דמלי' איירי' שהצעלים כהנים
 ומקריבים צנזרם דבכ"ה צלוח לא מסימן העד משא"כ בשותק אלא
 הא קשי' ליה מאי' מייחי' והכא חוכא ושנרבע עש"י ע"א דלעא מחני'
 צנזעלים ישראל עכ"ד:

ובמכ"ה דברי' תמוסים דהא רלוני לומר כך דלמא לעולם ע"א אפי'
 צשחיקא לא מסימן לצעלים ומחני' דשור שכרבע עש"י ע"א
 מיירי' צעלים ישראל דבכ"ה אפי' אי' הי' צעליו לוחמי' לא יקריבוהו
 כשכיס והוא פלא דאי' נימא דע"א אפי' צשחיק' צע"ד לא מסימן ע"כ
 היינו משום דע"א אינו קם לאיסקר להוליא דבר מחזקת סיחך ומה לי
 צעליו או אחר אדרבה יתח' סי' קנבאל לומר לאסקרו לצעליו כיון ששחקי'
 אפטר שחששו לדברי' ושוריה אכפשי' חתיכא דאיסקרי' ממה שנאסקרו
 לאחר שלא שחק' לכ"ע הצבה לדיכא אין ע"א נאמן להוליא דבר מחזקת
 סיחך וע"כ לא כ' הוי"כ שחשכים יחשו לדברי' העד אלא למאי' דקי"ל
 ע"א צשחיקא מסימן (וק"ל כהפוסקים ללא' משר' הודאה הוא) נמלא
 דע"א קם לאיסקר וסא דלא מסימן צלוחיה משום דס"ל ע"א בהכחשה
 ע"ז יפה כי דמי' אחרי' יחשו לו דע"א חזיה דקעכתי' אחאי' סמוך אחאי'
 וממעס שיצואר לפיכך אי"ה אצל לסק"ד לחפ"ו צשחיקא לא מסימן
 חו' אין לחלק צין צעליו לאחר וצין צעליו כהנים לישראלים ויפה אחר
 אצ"י והכא תיכא והוא פשוט מאלו:

והסלע"ד

דמסייע לה משו"ה לכחלוי' לא חתני' והכאצ"ד והכאצ"ה והכאצ"ה נמי
 ק"ל דצני' הכחשה הצע"ד דוקא אלא דפליגי בהא דמע"ה פניה הכ"ל
 דק"ל אי הוה אש' מחשיפה צבור סיחי' מותרת להנשא לכחשה אפי'
 דעד מסייע לה אלא מיירי' שהיא אינה יודעת אי קיבל זה אצ"ה קידושין
 צמקוס אחר או לא וכיון דחזקה פנוי' עשו' להשחנות עיי' אפי' הנערה
 ואיכא ע"א צפניכו שאומר שנעשה מעשה השכיח להעשות לריכה
 למיחש כיון שהיא אינה יודעת אצל אם מכחשת מסימנה ויעיי' בקידושין
 מ"ה ע"כ פלוגתא ר' מנחם מירי' צחוקי' ל"ה צפניכו וכו':

מ"ה אוחי' לדבר על כידון שלפנינו אכחצו מ"ש הכ"ן עוד שם
 בכחוצות כיב הכ"ל ע"א אומר בהגרש' וכו' דהוקשה לו ע"א
 אומר בהקדשה ובתגרשה וע"א אומר בהקדשה ולא בהגרשה דאמרינן
 הכיווי' צ"ל קא מחסדי' וקשי' ליה להר"ן נימא צהדי' קהדי' שקרי'
 למה לי ותי' לז"ן כאן עד שקר לחליא צנעות למיין דקריבו לו ולה
 אצל צל"ה לא הי' מחמיני' שבהקדשה כלל ואוקמי' מחזקה פנוייה
 ושוב מצוה צבוק דצרי' דהיכי' ללא הוה העני' דמיין קריבו לו יש
 להאמין העד שאומר שנתגרש' מטעם מנו דאי צני' שתיק ולא בהקדש'
 מעולם אלא להכא ל"כא מנו דזה צל' לפוסקה וכהו' ע"כ אחאי'ין
 מטעם קהדי' שקרי' וקלין קהדי' מהכא ואוקמא אחתא מחזקה קמייתא
 דפנוי' היא כך מתבאר מדברי' הכ"ן שם:

ומעתה נצוה לנידין שלפנינו צנז"ה אי דלבר ידוע צל' העדאחן של
 עדים שנפתחו החציות איכ' דל הכי קהדי' מהכא וכדון היין
 כחלי' ל"כא קהדי' כלל ואי' רוב גנזי' ישראל מותר ואי' רוב גנזי' גוים
 אסקור ואי' לא נודע פתיחת' כ"א עש"י הכי קהדי' כגון שהחציות והמרחק
 קתימים עתה לפנינו ומצי' עדים אלו חיי' הם רוב ישראלים איכ' העד
 המועד להכשיר מהימן צמנו דאי צני' שתיק חך אם רוב גוי' ותרווי'
 צפתימה החציות קמקדי' אי ל"כא למעני' צנעות דלמיין שטענו צין
 ישראל גוי' איכ' הכי קהדי' שקרי' ניכח' יח' מהימנו כלל שנפתחו
 החציות ואי' איכא למחלי' צנעות דלמיין איכ' הכי קהדי' לאו קהדי'
 שקרי' ניכח' ותרווי' צתרחק יחציות פתיחות צמקוס שרוב גוים ניכחו
 קמקדי' ואידך אוקי' בצנזר להדי' בצנזר היין אסקור כל זה פשוט ומצוה
 ממש לעי':

אמנם מה שחקר מעלתו עוד צמ"ש הש"ך עוד שם סימן קכ"ז ס"ק
 י"ד ובתחלה אצ"ר דצני' הש"ך כי מעלתו פקפק עליו הרב'
 הנה הש"ך ק"ל כל שער מהימן מן החור' אזי הפי' צלו שניהם צצ"ה
 מהימן המעיד ואין דצרי' של מחמי' צמקוס שנים ואין רלוני לומר
 צצ"ה חוך כדי דבור צצוה צולא לא מהימן המעיד והיינו דצרי' ר' חייא
 צקוט' פי' מי שקיבל כתי"ש רש"י שם וחל"ז דצני' חייא שם דהיינו מיד
 אחר כדי דבור זהו זה אחר זה דרי' חייא והיינו צת אחת דהש"ך כיון
 שלא התיירו הצ"ד צין עד לצד קרי' ל"י ש"ך צת אחת וכיון דהי' אחר כדי
 דיבור קרי' רבי' חייא וחל"ז ואמנם חל"ז דהש"ך היינו שכבר סותר צצ"ד
 צין עד לצד זה מועיל אפי' צעד דרבנן ויליך הש"ך חילוק זה ע"ש
 חוב' לעולם בכחוצות כ"כ ע"כ שנמע ומה גם לרי"ח ולייטש קושיא חוקי'
 פי' מי שקיבל והדצני' צבורים למצין וכ"כ צ"ש צצני' מקומות צקימן
 קע"ה קק"א ופי' י"ז ס"ק קכ"ו:

שוב כי ש"כ דעד דמסימן מדרבנן לא הוא כפי חז"ל אלא כפי
 מעשה צצ"ד על פי' ומשו"ה נשאל עש"י ע"א חלל הנס לא הי'
 לריך לזה דאפי' אי נשאל לא חלל משום דמעשה רב כזה מועיל כמו
 סחירה לינשא מי' היכא לדיכא לא סיחך צ"ד ולא מעשה אפי' דבא
 זה המחמיש אחר כ"ד של המעיד הי' מוצל עדותו של זה אלא הש"ך
 לרוחא דמלתא קאמר האמה דקי' לשי"ך להלב' כרמצי' וריצ"ש ורשדים
 שצצ"ש סי' י"ז ס"ק קכ"ג דלא כח"מ שם והגאון צית מאיר עייתי' ראי'
 צרוס מירושלמי דמייתי' הי"ה פי"ב מהלי' בירושין הלי' י"ט ע"ש דלרמב"ם
 מיירי' דוקא צנישאל לא' מעידי' אצל לאיניש דעלמא אפי' לרבנן חלל
 ולרי' צר יוקי' אפי' לאי' מעידיה חלל אפי' דהי' צזה אחר זה אם
 נישאל חלל ולע"ג להרין דהוא הי"ה שצ"ש סי' י"ז סעיף ל"ט:

ואיברא לעיני' ע"א נאמן באיסקרים לא שייך דינו כולי' האי דניעא
 ע"א שאומר כחכך החורה האמינתו וה"ל כשכיס דאפי' למ"ש
 הרין בקידושין פי' האומר דגו"ה הוא להאמין לע"א לאסקור המותר אצל
 מי' מח"ש דע"א המעיד לא כחכך וצא להחיר דמסימן מן החורה טפי'
 מוספרה לה או מושחט צן סבקר ועיי' סי' ע"ש הרמ"ש פי' וחו'
 מנלמי' סי' ע"ג וח"כ אין שייך לומר דהמעיד כחכך הוא כשכיס נגד
 זה שאומר לא כחכך וסן הנה דצני' הש"ך סי' קכ"ז יש קק"ד על
 העני' ויש לייטש קלה דעת העני' דעכ"פ כיון ששמענו חמלה דצרי'
 האומר כחכך כחזקו אללינו בחזקת איסקר ושוב עד הצא להחיר רולה
 להוליא מחזקה איסקר ולא מסימן דאין ע"א נאמן להחיר אלא היכי'
 דלא מחזק איסקר כצרי' גיטין וצימות ר"פ האש' משא"כ הכא ה"ל
 חזקה איסקר ע"י עד הרמ"ש ומה כוונה לדעת סכ"י צד צנוך צחוקי'
 בהוצות כיו' ע"כ סוף ד"ה אכן אחתיני' וכו' ככ"ל לייטש דצני' העני'
 אצל העיקר נראה כהש"ך: